

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2024

aruandeaasta lõpp: 31.12.2024

sihtasutuse nimi: Maaelu Edendamise Sihtasutus

registrikood: 90000245

postiaadress: Viljandi maakond, Viljandi linn, Oru tn 21
postisihthnumber: 71003

telefon: +372 6484064

faks: +372 6484065

e-posti aadress: mes@mes.ee

veebilehe aadress: www.mes.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	11
Bilanss	11
Tulemiaruanne	12
Rahavoogude aruanne	13
Netovara muutuste aruanne	14
Raamatupidamise aastaaruande lisad	15
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	15
Lisa 2 Raha	19
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	20
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	22
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	23
Lisa 6 Kapitalirent	23
Lisa 7 Kasutusrent	24
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	25
Lisa 9 Eraldised	27
Lisa 10 Tingimuslikud kohustised ja varad	28
Lisa 11 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	29
Lisa 12 Netotulu finantsinvesteeringutelt	30
Lisa 13 Tulu ettevõtlusest	30
Lisa 14 Muud tulud	31
Lisa 15 Jagatud annetused ja toetused	31
Lisa 16 Mitmesugused tegevuskulud	31
Lisa 17 Tööjõukulud	32
Lisa 18 Muud kulud	32
Lisa 19 Seotud osapooled	32
Lisa 20 Sündmused pärast aruandekuupäeva	33
Aruande allkirjad	34
Vandeaudiitori aruanne	35

TEGEVUSARUANNE

Sihtasutuse tegevuse eesmärgid on toetada ja elavdada Eesti maapiirkondade ettevõtlust, luua paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maapiirkondade ettevõtjate konkurentsivõimet. Eesmärkide täitmiseks mitmekesistab sihtasutus finantseerimisvõimalusi ettevõtluse arendamiseks, toetab maapiirkonna tasakaalustatud arengut, kujundab maaelu mainet ja aitab seeläbi luua maal paremaid elutingimusi. Maaelu Edendamise Sihtasutus (MES) on isemajandav eraõiguslik juriidiline isik. Sihtasutuse 2024. aasta tegevus toimus nõukogu kinnitatud tegevuseesmärkide ja eelarve alusel.

Tegevusaruanne kajastab majandusaasta tegevust seitsme alaosana:

1. käendustegevus
2. laenutegevus
  - 2.1. laenamine sihtasutuse omakapitalist
  - 2.2. sihtfondide haldamine
3. tegevus riigi antavate ülesannete täitjana
4. maaelu maine kujundamine
5. arendustegevus
6. töökeskkond ja töötajad
7. ülevaade jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtete järgimise kohta.

Aruandeaasta tulemiks kujunes 4 861 838 eurot.

1. Käendustegevus

2024. aasta käendustegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, 2024. aasta tegevuseesmärkidele ja eelarvele, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja mittetulundussektori võlakohustuste käendamise korrale (käenduste kava). Käenduste eesmärk on sihtasutuse kapitali toel lihtsustada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahalistele vahenditele.

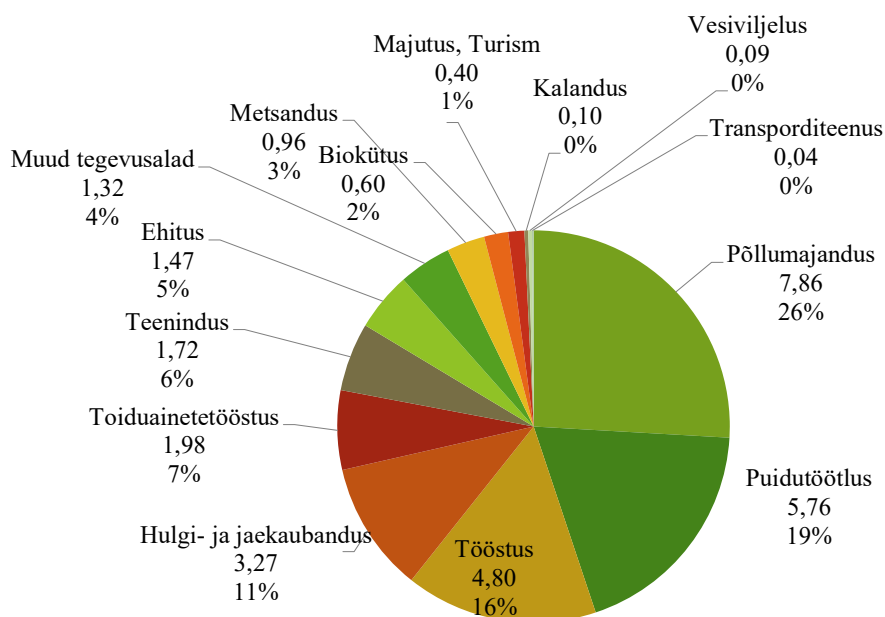
Seisuga 31. detsember 2024 oli käendusportfelli suurus 74,6 miljonit eurot, võrreldes 2023. aastaga vähenes käendusportfell 12,5% (31. detsember 2023 seisuga 85,3 miljonit eurot). Sihtasutuse poolt käendatud pangalaenude jääkväärtus oli 130,7 miljonit eurot, 12% vähem kui 2023. aastal (149,3 miljonit eurot). Mahu vähenemise põhjuseks oli ettevõtjatele jätkuvalt ebastabiilne makromajanduslik keskkond, mitme kulugrupi suurenemine ja kõrged intressimäärad, mistõttu paljud investeringuplaanid peatati ajutiselt ja nõudlus investeerimislaenude järele oli tavapärasest väiksem. Pankadest saadud info kohaselt on laenu nõudlus 2024. aasta detsembrist alates kasvanud, mis loob eeldused, et portfelli langus uuel aastal peatub.

2024. aastal anti finantseerimisasutustele uusi käendusi 30,36 miljoni euro ulatuses (27% vähem kui 2023. aastal, 41,49 miljonit eurot), mis võimaldas ettevõtjatel finantseerimisasutustelt saada laene summas 51,37 miljonit eurot (2023. aastal 72,11 miljonit eurot). Sõlmiti 243 käenduslepingut (2023. aastal 305 käenduslepingut). Käendusi anti 194 ettevõttele (2023. aastal 223 ettevõttele), kus töötas ligikaudu 1980 töötajat. Ettevõtetest 133 (68%) olid mikroettevõtjad, 54 (28%) väikeettevõtjad ja 7 (4%) keskmise suurusega ettevõtjad.

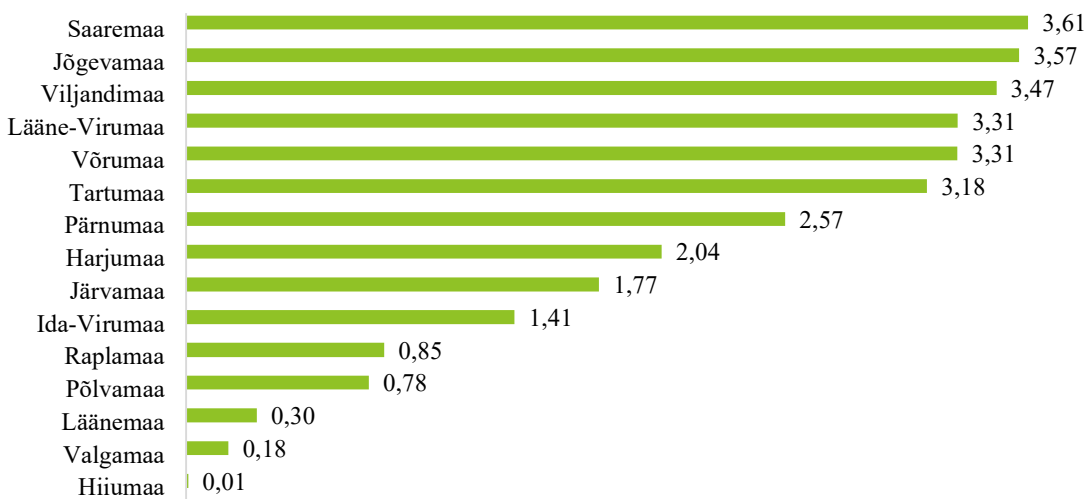
2024. aastal moodustas keskmine käenduste osakaal väljastatud laenu mahust 59,1% (2023. aastal 57,1%). Keskmine käenduse suurus lepingu kohta oli 124,9 tuhat eurot (2023. aastal 136,0 tuhat eurot). Keskmine käendusportfelli tootlus oli 3,32% (2023. aastal 3,34%).

Sihtasutus tegi käenduste osas 11 otsust vähese tähtsusega abi andmise kohta, kokku 41 183 euro ulatuses (2023. aastal 24 otsust, vähese tähtsusega abi kokku 163 817 eurot).

Joonistel 1 ja 2 on kajastatud 2024. aastal sõlmitud käenduslepingute käenduskohustuse summaarne jaotus tegevusvaldkondade ja maakondade lõikes.

Joonis 1. Käenduskohustuse jaotus tegevusvaldkondade lõikes (miljonites eurodes)

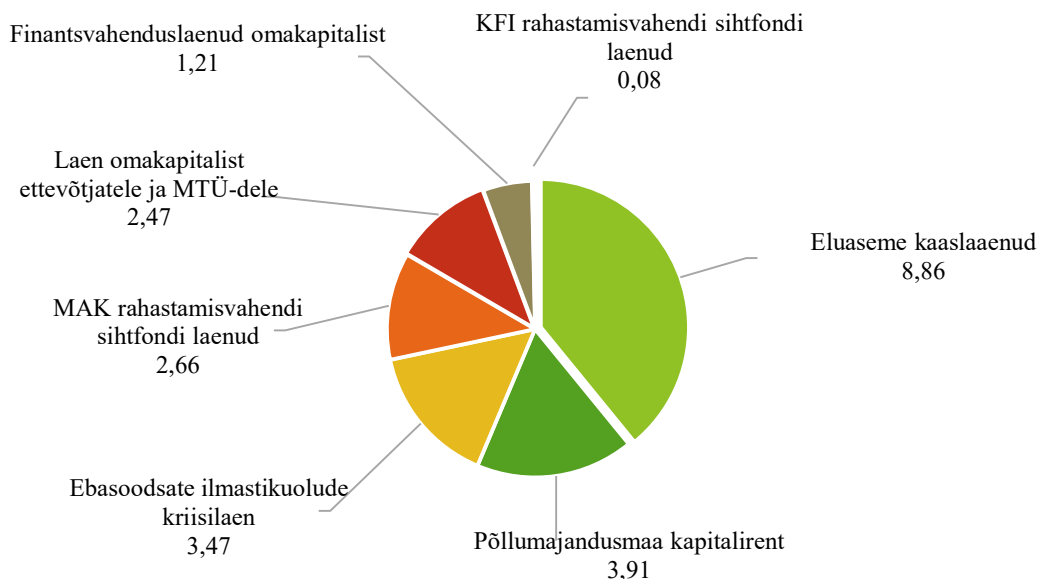
Joonis 2. Käenduskohustuse jaotus maakondades (miljonites eurodes)

2. Laenutegevus

2024. aasta laenutegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, 2024. aasta tegevuseesmärkidele ja eelarvele ning laenu taotlemise ja taotluse menetlemise korrale (laenamise kava). Laenutegevuse eesmärgiks on hõlbustada väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ligipääsu kapitalile ning parandada eraisikute ligipääsu kapitalile kodu rajamiseks maapiirkonda. Sihtasutus lähtus laene andes laenumeedetest ja määratud sihtrühmadest. Sihtasutus väljastas laene nii omakapitalist kui ka finantskorraldusvahendite sihtfondidest.

Seisuga 31. detsember 2024 oli laenuportfelli suurus 127,93 miljonit eurot. (2023. aastal 133,82 miljonit eurot). 2024. aastal andis sihtasutus laene kokku summas 22,65 miljonit eurot, sõlmiti 268 uut laenulepingut (2023. aastal summas 15,81 miljonit eurot ja 154 laenulepingut). Laenutegevuse kasvu toetas eluaseme kaaslaenu meetme nõudluse suurenemine ning ebasoodsate

ilmatikutingimustest põhjustatud käibevahendite vajadus. Joonisel 3 on 2024. aastal väljastatud laenud laenutoodete lõikes.

Joonis 3. 2024. aastal väljastatud laenud laenutoodete lõikes (miljonites eurodes)

Sihtasutus tegi laenude osas 76 otsust Maaelu arengukava 2014-2020 kohase abi andmise kohta (MAK abi) ja vähese tähtsusega abi andmise kohta, kokku summas 405 268 eurot, millest MAK abi moodustas 17 698 eurot ja vähese tähtsusega abi 387 570 eurot (2023. aastal 32 otsust, kokku 136 786 eurot).

2.1 Laenamine sihtasutuse omakapitalist

2024. aastal laenati sihtasutuse omakapitalist 19,92 miljonit eurot.

Laenu finantseerimisasutustele

Krediidi- või finantseerimisasutuste kaudu antava laenu sihtrühm on pangad, kellel ei ole otstarbekas kaasata ettevõtluslaenu andmiseks vahendeid rahvusvahelistelt finantsturgudelt, kuna seal pakutavad summad on liiga suured. Nimetatud laenu taotletakse sihtotstarbeliselt ja edasilaenamisel on lisatav marginaal lõppkliendile maksimaalselt 5%. Krediidi- ja finantseerimisasutuste kaudu laenati 1,21 miljonit eurot.

Laenu ettevõtjatele ja põllumajandusmaa kapitalirent

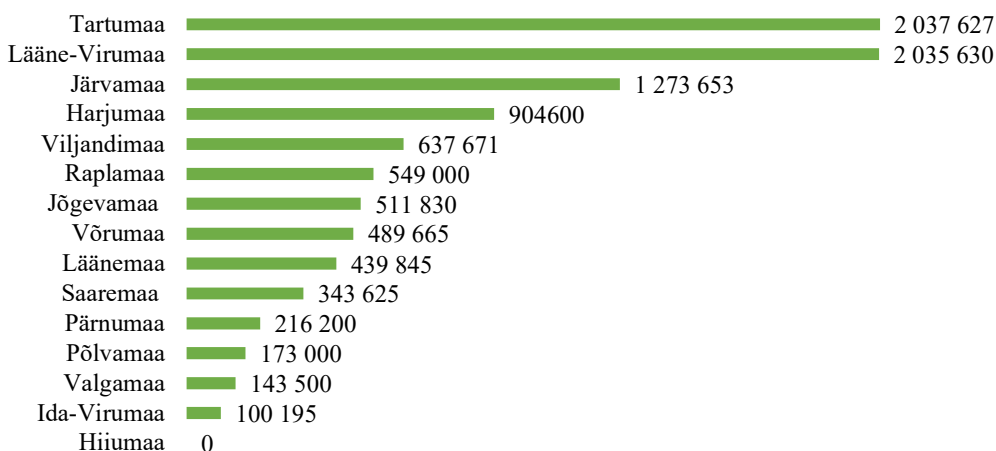
Seoses 2023. aasta erakorralistest ilmastikuoludest põhjustatud raske majandusliku olukorraga põllumajandussektoris ning sektori ajutiste makseraskuste leevendamiseks, kinnitas sihtasutuse nõukogu 10.11.2023 laenumeetme „Ebasoodsate ilmastikuolude kriisilaenu“. Nõukogu 17.04.2024 otsusega muudeti kriisimeedet, kriisilaenu taotlemise õigus tekkis lisaks taimekasvatajatele ka teistel põllumajandustoodete esmatootjatel, kelle likviidsusprobleemid ei ole põhjustatud otseselt ilmastikuoludest, meetme nimetus muudeti vastavalt meetme sisule „Ebasoodsate majandusolude kriisilaenu“. Laenumeetme kehtis kuni 31. juulini 2024. 2024. aastal sõlmiti 54 kriisilaenu lepingut, kokku summas 3,47 miljonit eurot.

Põllumajandusmaa kapitalirent (*sale- and lease-back*) väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele võimaldab põllumajandustootjatel käibevahendite puuduse leevendamiseks oma maa sihtasutusele müüa, see rendilepingu alusel taas kasutusse võtta ning rendimaksete tasumisega tagasi osta.

Nõukogu 05.07.2024 otsusega kinnitati meede Põllumajandusmaa kapitalirent (*sale- and lease-back*) väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning kehtestati uued kapitalirendi meetme tingimused. Nõukogu poolt 15.05.2020 kinnitatud meede „Põllumaa kapitalirent (*sale- and lease-back*) väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele on peatatud, meetmest uusi kapitalirendi lepinguid ei sõlmita. 2024. aastal sõlmiti 22 põllumajandusmaa kapitalirendilepingut summas 3,91 miljonit eurot. Seisuga 31.12.2024 on põllumaa kapitalirendilepingutega renditud 2909 hektarit põllumaad.

Põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele põllumajandusmaa ostuks ja mittetulundusühingutele ning sihtasutustele toetuste sildfinantseerimiseks laenati omakapitalist 2,47 miljonit eurot.

Joonisel 4 on omakapitalilaenude jaotus maakondade lõikes 2024. aastal (välja arvatud eluaseme kaaslaen).

Joonis 4. Omakapitali laenude jaotus maakondade lõikes (eurodes), välja arvatud eluaseme kaaslaen

Laen eraisikutele

Eluaseme kaaslaenu eesmärk on kapitalile ligipääsu parandamine eraisikutele kodu rajamiseks maapiirkonda. Laenu abil leevendatakse maapiirkonnas asuva kinnisvara madalast väärtusest tulenevat tagatise probleemi. Laenu sihtgrupp on maal elavad ja linnadest maale elama asuvad inimesed. MES nõukogu 5.11.2021. otsusega kinnitati meetme „Eluaseme kaaslaen krediidasutusega“ tingimused. Koostöös pankadega anti kaaslaenu kahes Eesti piirkonnas, Kagu-Eestis Põlva-, Võru- ja Valgamaal ning Ida-Virumaal. Sihtpiirkonnaks olid kuni 1000 elanikuga asustusüksused. Vabariigi Valitsus toetas 17.11.2022 toimunud istungil regionaalministri ettepanekut kaaslaenu sihtpiirkonna laiendamise kohta. Nõukogu 09.12.2022 otsusega muudeti eluaseme kaaslaenu meetme tingimusi ning laiendati meetme sihtpiirkonda. Vabariigi Valitsuse poolt toetatud sihtpiirkonna määratluses jäid eluaseme kaaslaenu piirkonna laiendamisel välja need piirkonnad, kus elamute mediaan tehingu hind ja palgatöötaja keskmine brutosissetulek oli 2021. aastal üle Eesti keskmise. Sihtpiirkonnast jäid välja Harjumaa, Tartu linn, Luunja vald, Kambja vald, Kohila vald ning asustusüksused, kus on registreeritud üle 1000 elaniku. MES nõukogu otsustas 08.12.2023 jätkata pilootprojekti „Eluaseme kaaslaen krediidasutusega“ (pilootprojekt) pakkumisega MES-i omavahendite arvelt 2024. aastal ning 04.12.2024 võttis vastu otsuse jätkata pilootprogrammi pakkumisega MES-i omavahendite arvelt kuni 31.12.2025. Eluaseme kaaslaenu meede on maaelu arengu seisukohast vajalik finantsinstrument, et aidata maapiirkonnas tegutsevatel ettevõtjatel kaasata tegevusse kvalifitseeritud spetsialiste. 2024. aastal sõlmiti 136 eluaseme kaaslaenulepingut, kokku 8,86 miljoni euro ulatuses.

2.2. Sihtfondide haldamine

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punkti 2.2.2 alusel oma varast lahus ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga.

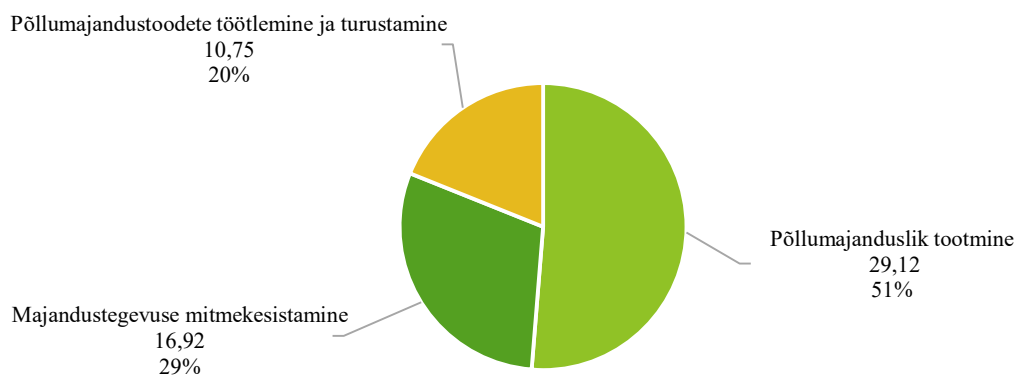
Sihtasutus on sõlminud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga sihtfondide haldamiseks rahastamislepingud. Lepingutest tulenevalt on sihtasutuse ülesandeks laenu taotluste menetlemine, taotlejate krediitvõimelisuse hindamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja laenulepingute haldamine, samuti iga-aastane laenuportfelli audit ning hinnangute andmine laenuportfelli väärtusele ja kvaliteedile.

Sihtasutusel on finantskorraldusvahendite haldamise eest õigus valitsemistasule, mille arvelt kaetakse finantskorraldusvahendite rakendamise kulud.

Sihtasutus valitseb kuut kalanduse sihtfondi. Seisuga 31.12.2024 oli kalanduse sihtfondide laenuportfelli suuruseks 10,87 miljonit eurot, kehtivaid laenulepinguid 35. Aasta jooksul sõlmiti 1 uus laenuleping summas 75 000 eurot.

Maaelu arengukava (MAK) sihtfondi oli 31.12.2024 seisuga sissemakseid tehtud kokku summas 52,56 miljonit eurot, 2024. aastal sihtfondi täiendavaid sissemakseid ei tehtud.

MAK rahastamisvahendist on kokku väljastatud laene summas 56,79 miljonit eurot. 2024. aastal sõlmiti sihtfondist 25 laenulepingut kokku summas 2,66 miljonit eurot. Fondi tagasilaekunud summadest anti laene summas 0,17 miljonit eurot ja taastekava vahenditest summas 2,49 miljonit eurot. Laenude jagunemine meetmete lõikes on kujutatud joonisel 5.

Joonis 5. MAK-i sihtfondist välja antud laenud meetmete lõikes (miljonites eurodes)

Seisuga 31.12.2024 oli COVID-19 rahastamisvahendi laenuportfelli suurus 51,08 miljonit eurot, kehtis 271 laenulepingut. 2024. aastal uusi laene ei antud. 2024. aastal tehti riigile COVID-19 kriisimeetmete laenufondist tagasimakseid summas 9,01 miljonit eurot.

3. Sihtasutuse tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

Riigivaraseaduse tähendusest tulenevalt on MES riigi asutatud eraõiguslik sihtasutus. Tulenevalt 1. jaanuaril 2022. aastal jõustunud riigivaraseaduse uuest redaktsioonist, muutusid sihtasutuse jaoks seni kehtinud nõuded seoses osaluste raporteerimisega, mis on oluliseks sisendiks osaluste valitsemise koondaruande koostamisel.

Riigikogu võttis 2020. aastal vastu 2020. aasta riigi lisaeelarve seaduse, muuhulgas sooviti meetet „Põllumaa kapitalirent“ pakkuda koroonaviiruse levikust tingitud likviidsusprobleemide ületamiseks ja kriisi negatiivsete mõjude leevendamiseks. Vabariigi Valitsuse korralduses ja regionaalministri otsuses oli sihtasutuse sihtkapitali suurendamine seotud bio- ja maamajanduse

edendamiseks laenukäenduste ja põllumajandusmaa kapitalirendi vormis. MES nõukogu kinnitas kapitalirendi meetme, mille eesmärk oli kapitalile ligipääsu parandamine väikese- ja keskmise suurusega (sh mikroettevõtjale) ettevõtjale. 2023. aasta juulikuus peatas sihtasutuse juhatus meetme „Põllumaa kapitalirent“ taotluste vastuvõtmise kuni Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt uue suunise saamiseni. Nõukogu 17.04.2024 otsusega vähendati sihtasutuse sihtkapitali ja tagastati Vabariigi Valitsuse 7.05.2020 korralduse nr 155 alusel eraldatud kasutusele võtmata rahalised vahendid summas 44 839 558 eurot riigieelarvesse. 2024. aasta maikuus võttis Riigikogu vastu 2024. aasta riigieelarve seaduse muutmise seaduse, millega suunati 20 miljonit eurot Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala eelarvesse, sihtasutuse sihtkapitali, põllumajandusmaa kapitalirendi meetme rakendamiseks. Vabariigi Valitsus volituse alusel, riigi sihtasutuse asutajaõiguste teostaja esindajana, suurendati regionaalministri 25.06.2024 otsusega sihtasutuse sihtkapitali 20 miljoni euro võrra põllumajandusmaa kapitalirendi meetme rakendamiseks.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium andis 28.11.2023 suunise meetmega „Eluaseme kaaslaen krediitdiasutusega“ jätkamiseks 2024. aastal ning 11.10.2024 suunise meetmega „Eluaseme kaaslaen krediitdiasutusega“ jätkamiseks 2025. aastal. Ministeeriumi hinnangul on kaaslaen väga oluline instrument maapiirkonnas turutörke leevendamiseks ning seda nähakse pikaajalise teenusena. Turutörke vähendamine aitab kaasa nii „Eesti 2035“ kui „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava (PõKa) aastani 2030“ eesmärkide täitmisele toetades muuhulgas PõKa 2030 visiooni „maal on hea elada“.

4. Maaelu maine kujundamine

MES tunnustas 2024. aastal maapiirkondade ettevõtjaid ja inimesi, kes on andnud tähelepanuväärse panuse põllumajanduse ja maaelu arendamiseks ning olnud oma tegevusega teistele eeskujuks. Välja anti parima lihavedeliku arendaja, parima piimakarjakasvataja, parima taimekasvataja ning maamajanduserialade parima õpetaja ja õpilase aunimetused.

Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli maamajandusega seotud õppekavade üliõpilastele ühekordse õppetoetuse määramise raames maksti toetust kahele Eesti Maaülikooli üliõpilasele.

Maapiirkondade ettevõtluse elavdamiseks ja maakogukonna sidusaks arendamiseks osales sihtasutus koostööprojektides, mis aitavad tõsta maaelu mainet. Sihtasutusel olid koostöölepingud näiteks Eesti Talupidajate Keskliiduga ja Junior Achievement Eesti SA-ga.

2024. aasta märtsis allkirjastasid 11 suuremat Eesti maaelu arendusorganisatsiooni, sealhulgas MES, ühise kavatsuse koostöökokkuleppe Maal elamise päeva korraldamiseks.

Sihtasutuse esindajad on liikmed erinevates komisjonides ja nõukogudes.

5. Arendustegevus

MES strateegiakava on kinnitatud aastateks 2020-2030. Strateegia on aluseks sihtasutuse aastapõhiste tegevuskavade ja eelarvete koostamisel.

Sihtasutus juurutas 2023. aastal kvaliteedijuhtimissüsteemi 9001 põhimõtted ja omandas vastava sertifikaadi, sertifitseerijaks oli Metrosert AS. Juhtimissüsteemi käsitusala on finantsvahendite kättesaadavuse parandamine, maapiirkonna tervikliku elu- ja ettevõtluskeskkonna kujundamine. Missioonist, visioonist ja eesmärgist tulenevalt sõnastati meeskonnaga põhiväärtused, kaardistati huvigrupid, riskid ning sõnastati eesmärgid. Sihtasutus lähtub teenuse osutamisel põhimõtetest: avatus ja ausus; hea kliendikogemus; märgatav mõju, selleks edendab sihtasutus maapiirkonnas ettevõtluskeskkonda, soodustab töökohtade ja elanike arvu kasvu, oma tegevuses võtab sihtasutus arvesse ja rakendab keskkonna-, sotsiaalseid- ja juhtimistegureid (ESG) nii põhitegevustes

(finantseerimine, tunnustamine) kui administratiivsetes tegevustes ning pöörab tähelepanu ressursside otstarbekale kasutamisele.

2023. aasta lõpus töötas MES välja kliendirahulolu küsitluse, võttes aluseks soovitusindeksi meetodi Net Promoter Score (NPS) põhimõtteid. Tagasiside kogumisega alustati 2024. aastal, 2024. aasta tulemus oli 86, mis viitab kõrgele kliendirahulolule.

6. Töökeskkond ja töötajad

Seisuga 31.12.2024 oli nõukogu liikmeid 9, juhatuse liikmeid 1, töölepingu alusel töötavaid töötajaid 14. Juhatuse koosseisus 2024. aastal muudatusi ei toimunud. Nõukogu koosseis muutus kolmel korral: nõukogu liikme kohalt kutsuti tagasi kaks liiget ja nõukogu liikme kohale määrati üks liige.

2024. aastal toimus sihtasutuse töötajatele teadmiste ja oskuste täiendamine juhendamiste ja koolituste käigus. Koolitusvajadused selgitati välja aastavestluste tulemusena. Aasta jooksul viidi läbi üle 30 koolituse, muuhulgas andmekaitse- ja kestlikkuse teemalised koolitused ning tehisintellekti kasutusalasid tutvustavad koolitused. Töötajate seas viidi läbi tagasisideuuring 360 kraadi töötajate hindamise põhimõtete alusel. Tagasiside küsitluse eesmärk oli läbipaistvuse tagamine organisatsioonikultuuris ning aastavestlusteks sisendi kogumine.

7. Ülevaade jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtete järgimise kohta

MES võtab arvesse ning rakendab keskkonna-, sotsiaalseid- ja juhtimistegureid (ESG) nii põhitegevustes (finantseerimine, tunnustamine) kui administratiivsetes tegevustes. Jätkusuutlikkuse tegevuspõhimõtted hõlmavad keskkonnameetmeid (kliimamuutused, loodusressursside kasutamine, saaste ja jäätmed, keskkonnavalused võimalused), sotsiaalmeetmeid (tööjõud, teenuse vastutus, huvigruppide kaasatus, sotsiaalsed võimalused), juhtimismeetmeid: sihtasutuse juhtimine ja kultuur.

2024. aasta eesmärkideks oli ESG- ja kliimariskide kaardistus, kasvuhoonegaaside jalajälje arvutamine, kestlikkuse aruande koostamine. 2024. aastal rakendati jätkusuutlikkuse põhimõtteid järgnevalt:

Keskkond

MES alustas 2024. aastal kontori süsiniku jalajälje mõõtmisega, 2024. aasta tulemused võetakse edaspidi baasväärtuseks. MES kontori 2024. aasta süsiniku jalajälg oli 119,44 tonni CO₂-ekvivalenti.

Mõjuala 1 (hajusheitmed) moodustas 3%, 2,97 t CO₂-ekvivalenti

Mõjuala 2 (ostetud elektrienergia) moodustas 18%, 21,57 t CO₂-ekvivalenti

Mõjuala 3 (transport, ostetud tooted ja teenused) moodustas 79%, 94,9 t CO₂-ekvivalenti

MES-i meetmete mõju kaardistamisega alustati 2024. aastal, tegevus ja mõõdikute seadmine jätkub 2025. aastal. MES-i põhitegevuse mõju kaardistamisel võetakse aluseks muuhulgas Eesti maaelu arengukava 2014-2020 (MAK) ja Euroopa Merendus- ja kalandusfondi 2014-2020 (EMKF) arengukava eesmärgid: väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja põllumajandussektori ning kalandus- ja vesiviljelussektori konkurentsivõime suurendamine; keskkonnahoid ja keskkonnakaitse ning ressursitõhususe edendamine; kestva ja kvaliteetse tööhõive edendamine ja tööjõu liikuvuse toetamine. EMKF rakenduskava prioriteetsed eesmärgid on arendada kalanduseks, vesiviljeluseks ja kala töötlemiseks soodne, kestlik ja kasumlik keskkond, parandada ranna- ja siseveekalanduse majanduslikku elujõulisust, tagada ressursside optimaalne kasutamine, tõsta järelevalve efektiivsust, edendada koostööd teadus- ja arendusasutuste, haridusasutuste ja kalandussektori vahel.

Töökeskkond

2024. aastal hoidis MES-i juhtkond fookuses töökeskkonda, jälgiti, et tagatud oleks tervislik keskkond ja tööohutus. Jätkati protsesside ajakohastamisega, viidi läbi IT- riskianalüüs ning hinnati töötajate teadlikkust küberturvalisusest. Ajakohastati töökeskkonna riskianalüüsi, parendustegevused teostati tegevuskava alusel. Töötajate heaolusse panustati läbi erinevate tervist edendavate tegevuste, sealhulgas koolituste ja kaasava juhtimiskultuuri arendamisega. Olulised väärtused sihtasutuses on inimeste märkamine ja meeskonnatunde hoidmine.

Juhtimine

Sihtasutuse juhtimine on vastutustundlik ja läbipaistev, eelpool loetletud tegevuste kaudu on järgitud jätkusuutlikke tegevuspõhimõtteid juhtkonna vastutuse, õiguskuulekuse, riskijuhtimise korruptsiooni vältimise valdkondades EGS tegevuspõhimõtete määratluse alusel.

Sihtasutus võtab endale kohustuse saavutada eesmärgid ainult usaldusväärseid ja eetilisi meetodeid kasutades. Oma tegevusega soodustab sihtasutus jätkusuutlikku arengut, innovaatilist potentsiaali ning vähendab oma tegevusega negatiivse mõju avaldamist keskkonnale. Sihtasutuse jaoks on olulised väärtused: töötajate õigused, keskkonnakaitse, maapiirkonna areng, majanduslikult kuluefektiivne- ning eetiline käitumine.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2024	31.12.2023	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	133 291 992	153 691 376	2
Nõuded ja ettemaksed	33 458 196	29 002 687	3
Kokku käibevarad	166 750 188	182 694 063	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	98 811 486	109 975 590	3
Materiaalsed põhivarad	1 400 099	1 424 257	5
Kokku põhivarad	100 211 585	111 399 847	
Kokku varad	266 961 773	294 093 910	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	135 058	240 287	8
Eraldised	6 853 424	4 407 781	9
Kokku lühiajalised kohustised	6 988 482	4 648 068	
Pikaajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	118 702 868	126 698 004	8
Eraldised	9 930 273	11 429 968	9
Kokku pikaajalised kohustised	128 633 141	138 127 972	
Kokku kohustised	135 621 623	142 776 040	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	108 367 413	133 206 971	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	18 110 899	14 402 364	
Aruandeaasta tulem	4 861 838	3 708 535	
Kokku netovara	131 340 150	151 317 870	
Kokku kohustised ja netovara	266 961 773	294 093 910	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2024	2023	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	0	1 682 564	11
Netotulu finantsinvesteeringutelt	5 422 206	4 920 360	12
Tulu ettevõtlusest	3 438 137	3 909 248	13
Muud tulud	273 202	310 339	14
Kokku tulud	9 133 545	10 822 511	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	0	-96 282	15
Mitmesugused tegevuskulud	-3 289 074	-5 066 297	16
Tööjõukulud	-890 157	-1 876 048	17
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-24 158	-24 159	5
Muud kulud	-68 318	-51 190	18
Kokku kulud	-4 271 707	-7 113 976	
Põhitegevuse tulem	4 861 838	3 708 535	
Aruandeaasta tulem	4 861 838	3 708 535	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2024	2023	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	4 861 838	3 708 535	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	24 158	24 159	5
Kokku korrigeerimised	24 158	24 159	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	6 708 595	6 520 272	3
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-7 154 417	-16 998 937	8,9
Kokku rahavood põhitegevusest	4 440 174	-6 745 971	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud sihtkapital	20 000 000	0	
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest	-44 839 558	0	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-24 839 558	0	
Kokku rahavood	-20 399 384	-6 745 971	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	153 691 376	160 437 347	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-20 399 384	-6 745 971	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	133 291 992	153 691 376	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2022	133 206 971	14 402 364	147 609 335
Aruandeaasta tulem	0	3 708 535	3 708 535
31.12.2023	133 206 971	18 110 899	151 317 870
Aruandeaasta tulem	0	4 861 838	4 861 838
Asutajate ja liikmete sissemaksed	20 000 000		20 000 000
Asutajate ja liikmete väljamaksed	-44 839 558		-44 839 558
31.12.2024	108 367 413	22 972 737	131 340 150

Vastavalt Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõukogu koosoleku 17.04.2024 otsusele vähendati Maaelu Edendamise Sihtasutuse sihtkapitali ja tagastati Vabariigi Valitsuse 7.05.2020 korralduse nr 155 alusel eraldatud kasutusele võtmata vahendid summas 44 839 558 eurot riigieelarvesse.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 21.06.2024. a korraldusele nr 142 „Maaelu Edendamise Sihtasutuse sihtkapitali suurendamine“ tegi asutajaõiguste teostaja 25.06.2024 otsuse suurendada Maaelu Edendamise Sihtasutuse sihtkapitali 20 000 000 euro võrra põllumajandusmaa kapitalirendi meetme rakendamiseks.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Sihtasutuse asutajaõigusi teostab Eesti Vabariigi Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Sihtasutuse eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luues paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet. Sihtasutuse tegevust laenamisel, tagamisel, toetamisel, finantskorraldusvahendite rakendamisel ja sihtfondide haldamisel reguleerivad Euroopa Komisjoni riigiabi load, teatised, määrused ning maaelu ja põllumajandusturu- ning kalandusturu korraldamise seadus. Riigivaraseaduse tähendusest tulenevalt on Maaelu Edendamise Sihtasutus riigi sihtasutus.

Sihtasutuse tegevus finantseerijana on krediidi andmine maaettevõtjatele ja mittetulundusühingutele otse või läbi edasilaenavate institutsioonide, milleks on pangad, liisingettevõtted ja hoiu-laenuühistud. Sihtasutuse käsutuses olev raha laenatakse edasi sihtotstarbeliselt. Käesoleva aruande koostamise hetkel ei oma sihtasutus kohustust maksta finantseerimisasutuste, maaettevõtjate ja mittetulundusühingute poolt sihtasutusele tagasi makstud summasid tagasi riigieelarvesse. Sihtasutuse põhikirja kohaselt antakse sihtasutuse lõpetamise korral tema likvideerimisel järelejäanud vara üle asutajale (Eesti Vabariigile).

Sihtasutuse tegevus tagajana on käendada või garanteerida finantseerimisasutuste ees maaettevõtjate ja mittetulundussektori laene. Sihtasutuse käendus on tagatis ettevõtja ja mittetulundussektori võlakohustustele. Sihtasutuse tegevus finantskorraldusvahendite rakendajana on sihtfondide haldamine. Sihtfondide haldamisel on sihtasutusel õigus valitsemistasule, mille suurus ja finantseerimisallikas lepitakse kokku sihtasutuse ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vahelistes rahastamis või halduslepingutes.

Toetustest annab sihtasutus toetusi kutseõppeasutuste maamajanduslike erialade õpilastele ja Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilastele. Lisaks tunnustab sihtasutus parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat, annab välja parima piima- ja lihavedelike kasvataja aunimetused ning parima taimekasvataja aunimetuse. Samuti maksab sihtasutus riigieelarve seadusest ning teistest seadustest ja määrustest tulenevaid sihtotstarbelisi toetusi ja tasusid.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2024. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas raamatupidamise seaduse ja Eesti finantsaruandluse standardiga.

Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mida täiendab avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend. Kuna Maaelu Edendamise Sihtasutus on riigi valitseva mõju all olev sihtasutus, on ta avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist tulenevalt riigiraamatupidamiskohustuslane ja tal on kohustus esitada saldoandmikke. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes. Peamised arvestuspõhimõtted, mida kasutati raamatupidamise aastaaruande koostamisel, on toodud allpool. Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2024. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Äriregistri teabesüsteemis. Koostamisel on kasutatud Äriregistri teabesüsteemi vorme ja lisasid, mis osaliselt erinevad oma esitlusviisi poolest avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi arvestuspõhimõtetest.

Finantsvarad

Finantsvaradeks loetakse raha, aktsiaid, väärtpapereid, viitlaekumisi ning lühi- ja pikaajalisi laene ja nõudeid. Finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvaraga otseselt seotud tehingukulutusi. Finantsvarad on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvestatuna aruande kuupäevast.

Laene, mille tagasinõude lõpptähtaeg on pikem kui üks aasta aruande kuupäevast, kajastatakse pikaajaliste laenudena. Lühiajaliste laenudena kajastatakse lühiajalisi laene ja pikaajaliste laenude lühiajalist osa, mis kuulub tasumisele järgmisel aruandeperioodil.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui sihtasutus kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, ehk päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab Maaelu Edendamise Sihtasutus omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha ja pangakontode kirjel olevaid arvelduskontode jääke krediidiasutustes ja riigikassas (välja arvatud arvelduskrediit) ning lühiajalisi või katkestatavaid tähtajalisi deposiite, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk.

Sihtasutuse rahavoogude aruanne on koostatud kaudset meetodil, mille puhul on põhitegevuse rahavoogude leidmiseks korrigeeritud tegevustulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju põhitegevusega seotud varade ning kohustiste saldode muutused. Investeeringis- ja finantseerimistegevused on kajastatud otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutatehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused hinnatakse ümber eurodesse aruande kuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanka välisvaluutakursside alusel. Aruandeperioodil ei ole sihtasutus välisvaluutas tehinguid teostanud ega saanud välisvaluutatehingutest kasumeid ega kahjumeid.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ja ettemakseid kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses (soetusväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused). Iga nõude laekumise tõenäosust on hinnatud võimaluse korral eraldi. Nõuete hindamisel võetakse arvesse nii aruande kuupäevaks teadaolevaid kui ka aruandekuupäeva järgseid kui aruande koostamiseni selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõude laekumise tõenäosust. Nõuded, mille sissenõudmiseks ei ole võimalik või majanduslikult kasulik meetmeid rakendada, on hinnatud lootusetuks ning bilansist välja kantud. Nõuet loetakse lootusetuks kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude laekumiseks.

Laenude hindamine

Sihtasutus tegutseb krediidiandjate finantseerijana, mis annavad saadud finantseeringu edasi lepinguliselt määratletud klientidele. Samuti annab sihtasutus otselaene vastavalt nõukogu poolt kinnitatud laenumetmetele. Allahindlused võimalike laenukahjumite katteks seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 on kajastatud vastavalt sihtasutuse riskide hindamise ja eraldiste moodustamise juhendis kehtestatud arvestuspõhimõtetele ning näitavad tõenäolise kahjumi hinnangulist suurust. Ebatõenäoliselt laekuvad laenud koosnevad individuaalsest allahindlusest sihtasutuse poolt otse laenusaaajale antud laenudele. Laenud klassifitseeritakse nelja riskiklassi: korras, riskantne, kahtlane ja kardetav. Allahindluse taseme määramisel on arvestatud olulisi teadaolevaid tegureid, mis mõjutavad laenude tagasisaamist ning tagatise olemasolu korral selle väärtust. Lõplikud kahjumid võivad erineda antud hinnangutest. Allahindluse tegemisel arvestatakse eelkõige järgnevaid faktoreid: tagatise olemasolu ja piisavus, laenaja finants-majanduslik olukord, laenaja maksekäitumine, meetmed, mida on tarvitusele võetud probleemse kliendi finantsolukorra parandamiseks, aruandekuupäeva eelne ja järgne turu üldseisund ning sündmused.

Kulu ebatõenäoliselt laekuvate laenusummade allahindlusest kajastatakse perioodi tulemiaruaruande kirjel "Mitmesugused tegevuskulud". Aruandeperioodil laekunud kuid eelnevalt allahinnatud laenukohustused ning allahindluse vähendamised kajastatakse samal kulukirjel vastukandena. Intressi mittekanndavad laenud kajastatakse nõude tekkimisel nüüdisväärtuses, vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis kirjeldatud diskontomääradele. Laenude ümberhindlus nüüdisväärtusesse kajastatakse tulemiaruaruande kirjel "Netotulu finantsinvesteeringutelt".

Vastavalt sihtasutuse nõukogu otsusele on sihtasutuse sisemine intressimäär (baasintress) Euroopa Keskpanka poolt avaldatud Euroopa Keskpanka põhifinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär pluss 0,5%. Aruandeperioodil ei ole sihtasutus andnud maapiirkonna ettevõtjatele sisemisest intressimäärast madalama intressiga laene ning sihtasutuse bilansis nüüdisväärtusesse ümberhinnatud laene ja nõudeid ei ole.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seonduvatest väljaminekute. Põhivara kulumit arvestatakse lineaarmetodil, lähtudes vara majanduslikult kasulikust elueast. Kuluminormid on sihtasutuses kasutusel olevatel põhivara gruppidel alljärgnevad:

- masinad ja seadmed 33-40%;
- kontoriinventar 25-33%;
- transpordivahendid 20%;
- ehitised 2-5%;
- kunstiteosed 0%;
- maa 0%.

Tulenevalt Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist on materiaalse ja immateriaalse põhivara, kinnisvarainvesteeringute ja bioloogilise vara arvelevõtmise piirmäär 10 000 eurot ilma käibemaksuta.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 10000**Rendid**

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kapitalirendi alusel renditud vara kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas. Makstavad rendimaksud jagatakse finantskuluks ja kohustuse vähendamiseks. Finantskulud kajastatakse rendiperioodi jooksul. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Kapitalirendiks on müügi ja tagasirenditehing (sale and lease back). Müügi ja tagasirenditehing sisaldab vara müümist ja sama

vara tagasirentimist müüjale. Sihtasutus teeb tagasirentimise tehinguid kapitalirendi tingimustel ja kajastab neid kui finantseerimistehinguid mitte kui ostu- müügittehinguid. Müüdüd vara jääb müüja bilanssi ning saadud raha müügihinna summas kajastatakse bilansis kapitalirendikohustisena. Lähtudes lepingusisu ülimuslikkuse printsiibist, on tegemist vara tagatisel antud laenuga.

Finantskohustised

Finantskohustisteks loetakse tasumata arveid, viitvõlgasid ning lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi ja eraldisi. Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi. Kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt sellest, kas kohustise eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvestatuna aruandekuupäevast. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud. Kõik teadaolevad finantskohustised ja eraldised kajastatakse bilansis, kui nende suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata ning nende realiseerumine on tõenäoline.

Finantskorraldusvahendi sihtfondid

Sihtasutus valitseb vesiviljelusega tegelevatele ettevõtete laenu sihtfondi (Kalanduse sihtfondi), kalanduse tootjate investeeringute kaasfinantseerimise laenu sihtfondi (Kalapüügiühistute sihtfondi), vesiviljelusega tegelevatele ettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfondi (KFI käibelaenu sihtfond) ning Euroopa Liidu 2014-2020 finantsperioodi Eesti maaelu arengukava (MAK-i) ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF-i) vahendite baasil loodud sihtfonde.

KFI käibelaenu sihtfond moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud maksetest vesiviljelusega tegelevate ettevõtete käibekapitali laenude finantseerimiseks. MAK sihtfondi eesmärgiks on finantseerida põllumajandustoodete tootmise ja töötlemise ning maaettevõttele mitmekesistamise valdkonnas kavandatavaid investeeringuid ja EMKF sihtfondide eesmärgiks on finantseerida kalatöötlemise ja vesiviljeluse valdkonnas kavandatavaid investeeringuid.

Sihtasutus valitseb sihtfondide vahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel. Sihtfondide vahendeid hoitakse sihtasutuse varast lahus. Sihtasutuse ülesanne on laenu taotluste menetlemine, taotlejate krediitvõimelisuse hindamine, krediteerimisotsuste langetamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja haldamine sealhulgas iga-aastane laenuportfelli audit ning hinnangu andmine portfelli väärtusele ja kvaliteedile. Sihtfondide laenudest tulenevad hüved ja riskid ei ole seotud sihtasutuse põhitegevuse tulemiga. Sihtfondide vahenditest laenu tegevuse korraldamiseks kasutab sihtasutus oma laenu tegevuses juba kehtivaid reegleid, mis on kooskõlastatud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga.

Sihtasutuse ja sihtfondide laenu tegevust reguleerivad dokumendid on järgmised:

sihtasutuse põhikirja; laenude ja laenu tagatiste teenindamise, krediidiriski jälgimise ning allahindluste ja eraldiste moodustamise põhimõtted; riskide hindamise ja eraldiste moodustamise juhend; nõuete lootusetuks tunnistamise kord; nõuete võõrandamise kord; rahaliste vahendite kasutamise kord ja arvestus.

Sihtfondide vahenditest antavate laenude kriteeriumid on fikseeritud rahastamislepingutes. Sihtfondide vahenditest antava laenu intress ei ole madalam kui krediidi- või finantseerimisasutuse laenuotsuse tingimustes või intressi määramise aluseks on krediidi- või finantseerimisasutuse antud krediidi reiting või intress määratakse Euroopa Komisjoni viite ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi alusel, vastavalt ettevõtja krediidi reitingule ja pakutavale tagatisele. Kui laenuvõtja kohta puuduvad andmed varasemate laenude ja nende tagasimaksmise kohta või tal ei ole bilansile tuginevat krediidi reitingut (näiteks tegevust alustavad ettevõtjad), tuleks baasmäära suurendada vähemalt 400 baaspunkti võrra (sõltuvalt tagatistest) ning marginaal ei tohi kunagi olla madalam emaettevõtja suhtes kohaldatavast marginaalist.

Sihtfondide väärtuse hindamine ja vahendite tagastamise põhimõtted

Sihtfondi vara puhasväärtuse määramiseks arvutatakse sihtfondi varade väärtus, millest arvatakse maha nõuded sihtfondi vastu, mis tulenevad valitsemistasudest ja muudest sihtfondi valitsemisega seotud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt eelaktsepteeritud (lubatud) kuludest. Vara väärtuse määramise põhimõtteid ja meetodite valikul ning kasutamisel arvestab sihtasutus lisaks õigusaktidele ja rahastamise lepingule üldist õigustatud huvi ning sihtfondi liiki, poliitikat, kehtivaid reegleid ja standardeid, samuti võimalike alternatiivsete hindamismeetodite põhimõtteid ja nende usaldusväärsust. Õiglase väärtuse (vara tõenäoline müügihind, mille eest on võimalik vahetada vara või arveldada kohustust teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus) leidmisel teeb sihtasutus hindamise otsuse ja hindamise põhimõtted üldjuhul dokumenteeritud viitega ning neid piisava selgusega kirjalikult põhjendades.

Sihtfondide rahaliste vahendite jääk kontol (hoius) võetakse arvesse nominaalväärtuses. Debitoorse võlgnevuse õiglase väärtuse määramisel hinnatakse debitoorsed võlgnevused tõenäoliselt laekuvates summades. Kui see aga ei ole võimalik või asjakohane, siis kasutatakse teisi eelkõige üldtunnustatud meetodeid. Kinnisasja väärtus määratakse atesteeritud kinnisvarahindaja poolt antud hindamisakti alusel või muul sihtfondide tingimustes sätestatud viisil. Muu võimaliku sihtfondide vara väärtuseks on selle õiglane väärtus. Avaldatud sihtfondide vara puhasväärtus kehtib kuni järgmise puhasväärtuse avaldamiseni.

Sihtfondide vahenditest on abikõlblik ka laenude väljastamisega tekkinud kahju ja sihtfondide varade ümberhindamise kulu. Sihtfondide raames välja antud laenudest sihtasutusele tekkinud kahju hüvitamine toimub sihtfondide vahendite arvelt ka pärast sihtfondide tegevuse abikõlbliku perioodi lõppu. Kalanduse sihtfondi raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 31. detsembrini 2015 ning Kalapüügiühistute sihtfondi raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 30. juunini 2016. Kalanduse kui ka Kalapüügiühistute sihtfondi laekunud kõik rahalised vahendid laenati välja abikõlblikul perioodil ja seetõttu ei tekkinud sihtasutusel kohustust sihtfondi laekunud vahendite tagastamiseks. EMKF sihtfondide raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 31. detsembrini 2023. EMKF sihtfondi laekunud kõik rahalised vahendid laenati välja abikõlblikul perioodil ja seetõttu ei tekkinud sihtasutusel kohustust sihtfondidesse laekunud vahendite tagastamiseks. MAK sihtfondi raames tehtavad tegevused on abikõlblikud kuni 31. detsember 2025.

COVID-19 kriisimeetmed

Sihtasutus sõlmis Maaeluministeeriumiga Rahastamislepingu nr 121 COVID-19 kriisimeetmete rakendamiseks. Lepinguga andis ministeerium sihtasutusele täitmiseks haldusülesande, mis seisneb COVID-19 põhjustatud koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks laenude andmises, laenukäenduse käendusreservi moodustamises ja käendustasude alandamises. Kriisimeetmeid rakendatakse Vabariigi Valitsuse seaduse § 27 lõike 3 ja riigieelarve seaduse § 812 lõike 1 alusel koostatud Vabariigi Valitsuse 28.04.2020 määruse nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“ alusel.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Käendatud laenude riskide hindamine ja käenduskahjumite eraldiste moodustamine

Eraldis käenduskahjumite katmiseks väljendab tõenäolist kahju, mis võib tuleneda käendatava laenu mittetagastamisest laenusaaja poolt krediidiasutustele, mille tulemusena kuulub käenduse ulatuses laen tasumisele sihtasutuse poolt. Nimetatud kahjude katteks on moodustatud eraldis.

Sihtasutuse poolt käendatud laenude hindamisel kasutatakse nelja kategooriat, kus laenude riskitase ulatub korras laenudest kuni kahjumisse kantavate laenudeni. Vastavalt laenu riskitasemele moodustatakse käenduskahjumite eraldised iga laenu kohta individuaalselt. Riskikategooriasse paigutamise aluseks on iga käendatava laenu analüüs, mille käigus hinnatakse laenu saaja finantsmajanduslikku olukorda ja võimekust tasuda laenu põhiosa ning intressimakseid.

Tingimuslikud varad ja nende kajastamine

Tingimuslik vara on võimalik vara, mille realiseerumine ei ole kindel. Tingimuslikke varasid ei kajastata sihtasutuse bilansis, kuid informatsioon oluliste tingimuslike varade kohta avalikustatakse aruande lisades. Lisades ei avalikustata selliseid tingimuslikke varasid, mille realiseerumine on vähemtõenäoline kui mitterealiseerumine. Analoogselt bilansis kajastatud varadega hoitakse sihtasutuse tingimuslikke varasid ja sihtfondide tingimuslikke varasid lahus ning nende osas peetakse eraldi arvestust.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimine toimub Euroopa Liidu fondidest ja riigieelarvest Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kaudu. Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist (tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega). Varade sihtfinantseerimise korral kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna selles perioodis, millal sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis põhivarana arvele. Toetuste maksmise mahud ja saajad kinnitatakse sihtasutuse nõukogu otsustega.

Tulud

Sihtasutuse tulu koosneb käendustasudest, sihtfinantseerimisest ja toetustest, käendus- ja sihtfondide valitsemistasudest ning intressi- ja nõustamisteenuste tulust. Käendustasu teenitakse krediidi- ja finantseerimisasutustele väljastatud käendukohustuse eest. Intressitulu teenitakse väljastatud laenudelt (sealhulgas edasilaenavatelt finantsinstitutsioonidelt), tähtajalistelt deposiitidelt, võlakirjadelt ja pangakontode saldodelt. Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Tulud kajastatakse tekkepõhiselt.

Kulud

Sihtasutuse kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisega kaasnevad mittetagastatavad maksud ja lõivud kajastatakse soetamise momendil kuluna, mitte varade ega varude soetusmaksumusena.

Seotud osapooled

Sihtasutuse seotud osapoolteks on loetud:

- Sihtasutuse tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2024	31.12.2023
Nõudmiseni hoiused krediitdiasutustes	3 142 834	3 887 090
Nõudmiseni hoiused Riigikassas	54 616 199	73 983 805
Sihtfondide nõudmiseni hoiused Riigikassas	45 932 959	45 820 481
Tähtajalised hoiused krediitdiasutustes ja Riigikassas	29 600 000	30 000 000
Kokku raha	133 291 992	153 691 376

Krediitdiasutuste ja riigikassa nõudmiseni hoiuste keskmine intressitulu 2024. ja 2023. aastal oli vastavalt 2,95% ja 3,07%.
Lühiajaliste tähtajaliste hoiuste keskmine intressitulu 2024. ja 2023. aastal oli vastavalt 4,51% ja 2,55%.

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2024	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	493 687	493 687	0	0
Ostjatelt laekumata arved	493 687	493 687	0	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	65 429	65 429	0	0
Ettemaksed	11 121	11 121	0	0
Tulevaste perioodide kulud	2 500	2 500	0	0
Muud makstud ettemaksed	8 621	8 621	0	0
Tekkepõhised intressid laenudelt ja deposiitidelt	3 766 261	3 766 261	0	0
Laenud krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel	7 265 155	1 375 275	4 876 782	1 013 098
Laenud ettevõtjatele, hoiu-laenuühistutele, mittendusühingutele ja eluasemelaenud	45 882 161	7 897 623	14 823 888	23 160 650
Põllumaa kapitalirent	7 952 536	688 034	4 189 588	3 074 914
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud ja nõuded	-7 463 605	-1 284 698	-2 411 387	-3 767 520
Laenud Kalanduse sihtfondidest	10 873 057	3 138 668	2 139 393	5 594 996
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud Kalanduse sihtfondidest	-2 976 367	-859 172	-585 633	-1 531 562
Laenud MAK sihtfondist	42 078 996	6 416 913	15 093 966	20 568 117
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud MAK sihtfondist	-6 588 239	-1 004 686	-2 363 237	-3 220 316
Covid -19 kriisimeetmete laenud	51 081 526	21 077 040	23 565 126	6 439 360
Ebatõenäoliselt laekuvad Covid -19 kriisimeetmete laenud	-20 172 036	-8 323 299	-9 305 841	-2 542 896
Kokku nõuded ja ettemaksed	132 269 682	33 458 196	50 022 645	48 788 841

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	535 537	535 537	0	0
Ostjatelt laekumata arved	535 537	535 537	0	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	73 663	73 663	0	0
Ettemaksed	266 899	266 899	0	0
Tulevaste perioodide kulud	5 000	5 000	0	0
Muud makstud ettemaksed	261 899	261 899	0	0
Tekkepõhised intressid laenudelt ja deposiitidelt	4 283 490	4 283 490	0	0
Laenud krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel	14 971 560	1 471 493	9 299 367	4 200 700
Laenud ettevõtjatele, hoiu-laenuühistutele, mittetulundusühingutele ja eluasemelaenud	37 314 242	7 417 124	13 462 741	16 434 377
Põllumaa kapitalirent	5 160 442	690 617	4 447 658	22 167
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud ja nõuded	-7 423 956	-1 475 694	-2 678 516	-3 269 746
Laenud Kalanduse sihtfondidest	11 295 403	3 152 804	1 812 588	6 330 011
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud Kalanduse sihtfondidest	-3 091 507	-862 910	-496 098	-1 732 499
Laenud MAK sihtfondist	43 205 297	5 626 877	15 561 854	22 016 566
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud MAK sihtfondist	-7 465 487	-972 274	-2 688 948	-3 804 265
Covid -19 kriisimeetmete laenud	59 758 930	13 188 154	31 516 354	15 054 422
Ebatõenäoliselt laekuvad Covid -19 kriisimeetmete laenud	-19 906 236	-4 393 093	-10 498 380	-5 014 763
Kokku nõuded ja ettemaksed	138 978 277	29 002 687	59 738 620	50 236 970

Ostjatelt laekumata arvetes oli seisuga 31. detsember 2024 kajastatud laekumata käendustasud pankadelt ning maa rendiarved ja viivisarved.

Krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel antud laenude laenuportfelli keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 oli vastavalt 1,58% ja 0,84%. Sihtasutuse otselaenude laenuportfelli keskmine tootlus (laenud ettevõtjatele, laenud hoiu-laenuühistutele, laenud mittetulundusühingutele, põllumaa kapitalirent ja eluasemelaenud eraisikutele) seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 oli vastavalt 3,95% ja 3,89%. Sihtasutuse omavahenditest antud laenude laenuportfelli keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 oli vastavalt 3,5% ja 3,01%. Kõikide laenude alusvaluuta oli euro.

Laenude allahindlus oli moodustatud sihtasutuse otselaenudele (laenud ettevõtjatele, laenud hoiu- laenuühistutele, laenud mittetulundusühingutele ja eluasemelaenud eraisikutele) ja sihtfondidest antud laenudele. Ebatõenäoliselt laekuvate sihtasutuse otselaenude ja nõuete saldo oli 2024. aastal suurenenud summas 39 649 eurot. Laenude allahindluse suurenemine 2024. aastal oli tingitud hinnangute muutusest laenu tagastamiseks panditud varade väärtuste arvestamisel, laenuvõtjate bilanssidele tugineva krediidivõime muutustest ning finantsdisipliini rikkumistest. Informatsiooni ebatõenäoliselt laekuvate laenude ja nõuete kulu kohta vaata Lisa 16. Sihtotstarbelistele

laenudele, mis oli laenatud läbi litsentseeritud krediitiasutuste või nende kontserni kuuluvate finantseerimisasutuste allahindlus puudub, sest kõik laenude tagastamisega seotud riskid kannavad krediitiasutused. Kui laenu saanud ettevõtja satub makseraskustesse, peab krediitiasutus lepingu kohaselt laenu ikkagi sihtasutusele tagasi maksma.

Sihtasutuse otselaenude ja sihtfondidest antud laenude allahindluste jaotus tähtaja järgi on kajastatud samas proportsioonis laenuportfellide perioodiliste tagasimaksetega. Kõikide laenuportfellide tagasimakse prognoos teostatakse aruandekuupäeval.

Sihtasutus valitseb kuute kalandusega seotud sihtfondi. Kalandusega seotud sihtfondides oli seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 kehtivaid laenulepinguid 35 ja laenuportfelli suuruseks oli vastavalt 10 873 057 ja 11 295 403 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes vastavalt 310 659 ja 322 726 eurot ja laenuportfelli keskmiseks tootluseks oli vastavalt 3,28% ja 2,17%. Kalandusega seotud sihtfondide laenudele oli seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 moodustatud allahindlusi summas 2 976 367 ja 3 091 507 eurot. Informatsiooni sihtfondide haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 8 ja Lisa 13.

MAK sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 kehtivaid laenulepinguid 303 ja laenuportfelli suurus oli vastavalt 42 078 996 ja 43 205 297 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes vastavalt 138 875 ja 142 592 eurot ja laenuportfelli keskmiseks tootluseks oli vastavalt 3,78% ja 3,43%. MAK sihtfondi laenudele oli seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 moodustatud allahindlusi summas 6 588 230 ja 7 465 487 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 8 ja Lisa 13.

Covid-19 kriisimeetmete laenuportfellis oli seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 kehtivaid laenulepinguid vastavalt 271 ja 288 ja laenuportfelli suurus oli vastavalt 51 081 526 ja 59 758 930 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes vastavalt 188 493 ja 207 496 eurot ja laenuportfelli keskmiseks tootluseks oli vastavalt 3,49% ja 3,98%. Covid-19 kriisimeetmete laenudele oli seisuga 31. detsember 2024 ja 2023 moodustatud allahindlusi summas 20 172 036 ja 19 906 236 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 8 ja Lisa 13.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2024		31.12.2023	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	418	0	530
Käibemaks	65 397	0	73 631	0
Üksikisiku tulumaks	0	10 435	0	21 165
Sotsiaalmaks	0	18 318	0	36 625
Kohustuslik kogumispension	0	648	0	1 212
Töötuskindlustusmaksed	0	946	0	2 041
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	32	0	32	0
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	65 429	30 765	73 663	61 573

Informatsiooni maksude ettemaksete ja maksuvõlgade kohta vaata Lisa 8.

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

							Kokku
	Maa	Ehitised			Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
			Transpordivahendid	Muud masinad ja seadmed			
31.12.2022							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	43 426	63 001	58 982	1 742 885
Akumuleeritud kulum		-190 604	-19 575	-43 426	-63 001	-40 864	-294 469
Jääkmaksumus	493 350	936 948	0	0	0	18 118	1 448 416
Amortisatsioonikulu		-24 159		10 934	10 934	28 887	15 662
Ümberliigitamised				-10 934	-10 934	-28 887	-39 821
Muud ümberliigitamised				-10 934	-10 934	-28 887	-39 821
31.12.2023							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	32 492	52 067	30 095	1 703 064
Akumuleeritud kulum		-214 763	-19 575	-32 492	-52 067	-11 977	-278 807
Jääkmaksumus	493 350	912 789	0	0	0	18 118	1 424 257
Amortisatsioonikulu		-24 158					-24 158
31.12.2024							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	32 492	52 067	30 095	1 703 064
Akumuleeritud kulum		-238 921	-19 575	-32 492	-52 067	-11 977	-302 965
Jääkmaksumus	493 350	888 631	0	0	0	18 118	1 400 099

Lisa 6 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	31.12.2024	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Põllumaa kapitalirendi lepingud	7 952 536	688 034	4 189 588	3 074 914	3,14%	euro	3
Kapitalirendinõuded kokku	7 952 536	688 034	4 189 588	3 074 914			

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Põllumaa kapitalirendi lepingud	5 160 442	690 617	4 447 659	22 166	3,48%	euro	3
Kapitalirendinõuded kokku	5 160 442	690 617	4 447 659	22 166			

Müügi ja tagasirenditehing (sale and lease back) sisaldab vara müümist ja sama vara tagasirentimist müüjale. Sihtasutus teeb tagasirentimise tehinguid kapitalirendi tingimustel ja kajastab neid kui finantseerimistehinguid mitte kui ostu-müügitehinguid. Müüdüd vara jääb müüja bilanssi ning saadud raha müügihinna summas kajastatakse bilansis kapitalirendikohustisena. Lähtudes lepingusisu ülimuslikkuse printsiibist, on tegemist vara tagatisel antud laenuga.

Seisuga 31. detsember 2024 ja 31. detsember 2023 oli sihtasutus sõlminud vastavalt 48 ja 29 põllumaa kapitalirendi lepingut. Kapitalirendi lepingute portfelli keskmiseks tootluseks oli vastavalt 3,14% ja 3,48%. Sihtasutuse kapitalirendi lepingutega oli renditud vastavalt 2 908,58 ja 2 194,91 hektarit põllumaad. Informatsiooni põllumaa kapitalirendi nõuete saldo osas vaata Lisa 3.

Lisa 7 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2024	2023
Kasutusrendikulu	0	13 967
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2024	31.12.2023
12 kuu jooksul	0	13 967

Sihtasutusel oli sõlmiud viis kontoriruumide rendilepingut nõuandeteenuse pakkumiseks.

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2024	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Võlad tarnijatele	23 706	23 706	0	0
Võlad töövõtjatele	26 865	26 865	0	0
Maksuvõlad	30 765	30 765	0	0
Saadud ettemaksed	53 722	53 722	0	0
Kalanduse sihtfond	2 452 140	0	0	2 452 140
KFI käibelaenu sihtfond	497 248	0	0	497 248
Kalapüügiühistute sihtfond	1 226 221	0	0	1 226 221
EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfond	7 241 963	0	0	7 241 963
EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfond	629 081	0	0	629 081
EMKF vesiviljeluslaenude sihtfond	947 138	0	0	947 138
MAK sihtfond	51 138 830	0	0	51 138 830
Covid -19 kriisimeetmete laenufond	40 076 225	0	0	40 076 225
Covid-19 käenduskahjude reservfond	14 255 913	0	0	14 255 913
Covid-19 käendustasude alandamise reservfond	238 109	0	0	238 109
Kokku võlad ja ettemaksed	118 837 926	135 058		118 702 868

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Võlad tarnijatele	24 721	24 721	0	0
Võlad töövõtjatele	40 700	40 700	0	0
Maksuvõlad	61 573	61 573	0	0
Saadud ettemaksed	113 293	113 293	0	0
Kalanduse sihtfond	2 374 740	0	0	2 374 740
KFI käibelaenu sihtfond	468 706	0	0	468 706
Kalapüügiühistute sihtfond	1 189 733	0	0	1 189 733
EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfond	6 774 260	0	0	6 774 260
EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfond	629 258	0	0	629 258
EMKF vesiviljeluslaenude sihtfond	910 868	0	0	910 868
MAK sihtfond	48 665 534	0	0	48 665 534
Covid -19 kriisimeetmete laenufond	47 147 612	0	0	47 147 612
Covid-19 käenduskahjude reservfond	17 735 583	0	0	17 735 583
Covid-19 käendustasude alandamise reservfond	801 710	0	0	801 710
Kokku võlad ja ettemaksed	126 938 291	240 287		126 698 004

Sihtasutus on sõlminud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga alltoodud rahastamis- ja halduslepingud erinevate sihtfondide haldamiseks. Lepingutest tulenevalt on sihtasutuse ülesandeks laenuaotluste menetlemine, taotlejate krediidivõimelisuse hindamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja laenulepingute haldamine. Samuti iga-aastane laenuportfelli analüüs ning hinnangute andmine laenuportfelli väärtusele ja kvaliteedile. Sihtasutusele maksti 2024. aastal sihtfondide valitsemistasusid summas 783 307 eurot (Lisa 13).

Sihtasutus sõlmis 10. detsembril 2012. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 381 vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (Kalanduse sihtfond) haldamiseks. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on teinud eelnenud perioodidel sihtfondi sisse makseid kokku summas 4 900 000 eurot. Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2024. aastal intresse summas 21 043 eurot ja intresse riigikassast summas 79 795 eurot. Laenude allahindlusi vähendati summas 25 561 eurot. Kalanduse sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024 oli 2 452 140 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 8. märtsil 2016. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 381 muutmise lepingu nr 50, mille kohaselt moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond (KFI käibelaenu sihtfond). Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2024. aastal intresse summas 6 421 eurot ja intresse riigikassast summas 15 932 eurot. Laenude allahindlusi suurendati summas 11 250 eurot. KFI käibelaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024 oli 497 248 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 14. detsembril 2015. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 137 kalanduse tootjate ühenduste investeeringute kaasfinantseerimise laenu sihtfondi (Kalapüügiühistute sihtfond) haldamiseks. Laenudelt teeniti 2024. aastal intresse summas 30 469 eurot ja intresse riigikassast summas 13 643 eurot. Laenude allahindlusi suurendati summas 3 150 eurot. Kalapüügiühistute sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024 oli 1 226 221 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 23. jaanuaril 2017. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Halduslepingu nr 16 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi vahendite baasil kolme sihtfondi loomiseks. Seisuga 31. detsember 2024 oli Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teinud sihtfondidesse sisse makseid kokku summas 9 070 297 eurot.

EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2024. aastal intresse summas 283 757 eurot ja intresse riigikassast summas 82 578 eurot. Sihtfondi laenudele suurendati allahindlusi summas 101 368 eurot. EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024 oli 7 241 963 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2024. aastal intresse summas 2 931 eurot ja intresse riigikassast summas 23 082 eurot. Sihtfondi laenudele vähendati allahindlusi summas 26 190 eurot. EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024. aasta oli 629 081 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2024. aastal intresse summas 19 450 eurot ja intresse riigikassast summas 16 820 eurot. Laenude allahindlusi ei muudetud. EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024 oli 947 138 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 29. jaanuaril 2016. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 10 Maaelu arengukava 2014-2020 rahastamisvahendi sihtfondi haldamiseks (MAK sihtfond). Seisuga 31. detsember 2024 oli Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teinud sihtfondi sisse makseid kokku summas 52 560 000 eurot. Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2024. aastal intresse ja lepingutasusid summas 1 615 226 eurot ja intresse riigikassast summas 612 066 eurot. Sihtfondi laenudele suurendati allahindlusi summas 877 248 eurot. MAK sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024 oli 51 138 830 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 11. mail 2020. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 121 COVID-19 kriisimeetmete rakendamiseks. Lepinguga eraldati sihtasutusele kriisimeetmeteks 120 000 000 eurot. Lepingu alusel moodustati sihtfond, millest pakkus sihtasutus finantstooted „COVID-19 laen bio- ja maamajandusettevõtjatele“, mille eelarve oli 100 000 000 eurot ja COVID-19 käenduskahjude reservfondi, mille eelarve oli 15 000 000 eurot ning COVID-19 käendustasude alandamise reservfondi, mille eelarve oli 5 000 000 eurot. Rahastamislepingut nr 121 muudeti 25. juulil 2021. aastal vähendades finantstoote „COVID-19 laen bio- ja maamajandusettevõtjatele“ eelarvet 78 289 198 euronil ning suurendati COVID-19 käenduskahjude reservfondi eelarvet 36 710 802 euronil.

COVID-19 kriisimeetmete laenufondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2024. aastal intresse summas 1 934 684 eurot ja intresse riigikassast summas 347 114 eurot. Sihtfondi laenudele vähendati allahindlusi summas 265 800 eurot. COVID-19 kriisimeetmete laenufondist tehti riigile 2024. aastal tagasimakseid summas 9 011 935 eurot. COVID-19 kriisimeetmete laenufondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2024 oli 40 076 225 eurot.

COVID-19 käenduskahjude reservfondi tagastati 2024. aastal COVID-19 käendustele tehtud eraldisi summas 644 809 eurot ja teeniti intresse riigikassast summas 599 044 eurot. COVID-19 käenduskahjude reservfondist tehti riigile 2024. aastal tagasimakseid summas 4 723 524 eurot. COVID-19 käenduskahjude reservfondi jääkväärtus seisuga 31. detsember 2024 oli 14 255 913 eurot. Informatsiooni tehtud eraldiste kohta vaata Lisa 9.

COVID-19 käendustasude alandamise reservfondist tehti 2024. aastal käendustasude kompenseerimisi summas 608 890 eurot ja teeniti intresse riigikassast summas 45 290 eurot. COVID-19 käendustasude alandamise reservfondi jääkväärtus seisuga 31. detsember 2024 oli 238 109 eurot. Informatsiooni käendustasude kompenseerimise kohta vaata Lisa 13.

Lisa 9 Eraldised

(eurodes)

	31.12.2023	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2024
Käenduskahjude eraldis	15 837 749	1 864 620	-918 672	16 783 697
Kokku eraldised	15 837 749	1 864 620	-918 672	16 783 697
	31.12.2022	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2023
Käenduskahjude eraldis	16 056 897	2 749 419	-2 968 567	15 837 749
Kokku eraldised	16 056 897	2 749 419	-2 968 567	15 837 749

Eraldise suurenemine 2024. aastal on tingitud hinnangute muutusest laenu tagatisteks panditud varade väärtuste arvestamisel ja laenuvõtjate bilanssidele tuginevate reitingute muutustest.

Käenduskahjude eraldise moodustamiseks on tehtud kulu summas 1 762 310 eurot (Informatsiooni käenduskahjude eraldiseks tehtud kulu kohta vaata Lisa 16) ja võetud eraldise moodustamises arvele väljamakstud käenduste tagasimakseid summas 747 119 eurot. Lisaks on eraldisi vähendatud summas 644 809 eurot ja kantud raha tagasi Rahastamislepingu nr 121 "COVID-19 kriisi meetmete rakendamiseks" alusel moodustatud COVID-19 käenduskahjude reservfondi (Informatsiooni COVID-19 käenduskahjude reservfondi tehtud tagastuse kohta vaata Lisa 8).

Eraldise kasutamisel 2024. aastal on tehtud väljamakseid summas 918 672 eurot.

Väljamaksed kujutavad endast krediidasutuste poolt ülesöeldud laenulepingutele tehtavaid kahju- ja ettemakseid. Ettemaksete puhul tehakse saadud kahju tasaarveldus ettemaksuga peale menetlusprotsesside lõppu ehk peale kõigi laenu tagatisteks vormistatud varade müüki.

Seisuga 31. detsember 2024 oli krediidasutuste poolt üles öeldud 71 laenulepingut, mille puhul algatati panditud varade müügi protsess. Väljamakse ootel oleva eraldise suuruseks oli 5 849 453 eurot, mis moodustas 34,85% kogu käenduskahjude eraldisest. Eraldis on moodustatud tingimuslike kohustuste katteks, mida on kajastatud Lisas 10. Eraldise tõenäoline realiseerumise suurus 2025. aastal on sõltuvuses ülesöeldud lepingute arvust ning laenu tagatisteks panditud varade realiseerimise väärtusest.

Lisa 10 Tingimuslikud kohustised ja varad (eurodes)

	31.12.2024	31.12.2023
Tingimuslikud kohustised		
AS SEB Pank	7 235 973	10 556 805
Swedbank AS	14 309 552	17 563 958
Swedbank Liising AS	75 668	127 207
Luminor Bank AS	12 041 082	12 683 946
Luminor Liising AS	255 595	297 469
SIA UniCredit Leasing	0	15 687
Tallinna Äripank AS	285 014	5 556 639
LHV Pank AS	18 766 542	14 104 576
AS Citadele banka Eesti filiaal	1 425 745	1 737 109
OP Corporate Bank Eesti filiaal	638 844	791 549
Coop Pank AS	14 967 708	15 962 031
Coop Liising AS	0	541 835
Tartu HLÜ	177 969	224 253
SIA Citadele Liising Eesti filiaal	2 411 944	3 501 604
Holm Bank AS	672 906	651 174
Bigbank AS	1 357 169	958 776
Kokku tingimuslikud kohustised	74 621 711	85 274 618
Tingimuslikud varad		
Sihtasutuse tingimuslikud varad	1 668 623	1 376 771
Kokku tingimuslikud varad	1 668 623	1 376 771

Tingimuslikud kohustised

Seisuga 31. detsember 2024 ja 31. detsember 2023 oli sihtasutuse poolt käendatud laenude jääkväärtus krediidi- ja finantseerimisasutustes vastavalt 130 716 725 eurot ja 149 309 440 eurot. Sihtasutuse tinglik käenduskohustus moodustas sellest vastavalt 74 621 711 eurot ehk 57,09% ja 85 274 618 eurot ehk 57,11%. Informatsiooni käendatud laenude võimalike kahjude katteks moodustatud eraldise kohta vaata Lisa 9.

Tingimuslikud varad

Sihtasutus kajastab tingimuslike varade all nõudeid pankroti- või täitemenetluses olevate ettevõtjate vastu, mis tulenevad laenu- käenduse- või teistest võlaõiguslikest lepingutest. Tingimuslikud varad võetakse bilansivälisel kirjel arvele nominaalväärtuses ja korrigeeritakse vastavalt toimunud muutustele (pankroti- või täitemenetluse jaotistest saadud laekumised). Seisuga 31. detsember 2024 oli sihtasutusel

kaheksas pankrotimenetluses ning ühes täitemenetluses tingimuslikke varasid kokku summas 1 668 623 eurot ning võrreldes 2023. aastaga sihtasutuse tingimuslikud varad suurenesid 291 852 euro võrra.

Lisa 11 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2022	Laekunud	Kajastatud tulemiaruan	31.12.2023
	Nõuded			Nõuded
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Nõuande toetus	411 015	1 737 398	1 557 004	230 621
PRIA toetused	1 860	47 727	45 867	0
Teadmussirde programmi toetus	0	79 693	79 693	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	412 875	1 864 818	1 682 564	230 621
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	412 875	1 864 818	1 682 564	230 621
	31.12.2023	Laekunud	Kajastatud tulemiaruan	31.12.2024
	Nõuded			Nõuded
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Nõuande toetus	230 621	230 621	0	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	230 621	230 621	0	0
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	230 621	230 621	0	0

Sihtasutus sõlmis 1. juulil 2015. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga käsunduslepingu nr 180 nõustamisteenuste pakkumiseks. Nõuandeteenuste pakkumisel juhinduti Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi määrusest "Nõuandetoetuse ja nõuandesüsteemi toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemine ja taotlemise menetlemise täpsem kord". Alates 1.jaanuarist 2024 sihtasutus nõustamisteenust ei paku.

Lisa 12 Netotulu finantsinvesteeringutelt (eurodes)

	2024	2023
Intressitulu laenudelt	1 869 894	1 568 635
Intressitulu kapitalirendilt	205 882	199 174
Intressitulu deposiitidelt	1 344 254	663 620
Intressitulu nõudmiseni hoiustelt	2 002 176	2 486 390
Muu finantstulu	0	2 541
Kokku netotulu finantsinvesteeringutelt	5 422 206	4 920 360

Netotulu finantsinvesteeringutelt koosneb edasilaenavatelt krediidi- ja finantseerimisasutustelt saadavatest intressidest, sihtasutuse otselaenu intressidest, kapitalirendi intressidest, riigikassa ja pangakontodelt ning deposiitidelt teenitavatest intressidest. Minimaalne intressimäär edasilaenavatele krediidi- ja finantseerimisasutustele on Euroopa Keskpanka põhifinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär pluss 0,5% aastas. Sihtasutuse otselaenule määrab intressi sihtasutuse nõukogu vastavalt laenumeele. Muu finantstuluna on kajastatud lepingu tingimuste rikkumisega kaasnevad leppetrahvid ja viivised.

Lisa 13 Tulu ettevõtlusest (eurodes)

	2024	2023
Käendustasud	2 654 830	2 908 320
Nõuandetoetuse saajate omaosalus ja turupõhine nõustamisteenus	0	175 251
Sihtfondide valitsemistasud	783 307	825 677
Kokku tulu ettevõtlusest	3 438 137	3 909 248

Käendustasu on käenduskohustuse eest võetav tasu määr, mida väljendatakse protsentides aasta kohta võlakohustusele antud käenduse summast. Käendustasude suurus on 1,0% kuni 7,5% ja tasu on sõltuvuses krediitkvaliteedi reitingust. Käendustasu võib sihtasutus võtta otsuse langetamise hetkel kehtivate määrade alusel, mis on sätestatud Euroopa Komisjoni teatistes EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes (ELT C 155 20.06.2008, lk 10–22).

Üksikujuhtumil võib sihtasutus määrata käendustasu leitud määrast väiksemana, kasutades järgmisi alandamise aluseid:

- regionaalne– tegevus toimub väljaspool linnasid;
- mikroettevõtte– töötajaid alla 10, bilansimaht ja käive alla 2 miljonit eurot;
- investeering loob uusi töökohti;
- teaduspõhiste ja innovatiivsete tehnoloogiate kasutamine;
- kohaliku tooraine kasutamine;
- alustav ettevõtte– asutamisest ei ole möödunud rohkem kui 12 kuud;
- naisettevõtjad– vähemalt 51% ettevõtte kapitalist kuulub naistele või ettevõtet juhib naine.

Iga loetletud põhimõte võib alandada krediitkvaliteedist tulenevat tasu kuni ühe protsendipunkti võrra, kuid lõpptasu ei tohi olla väiksem kui 1,0%.

Käendustasude alandamisel peab sihtasutus jälgima, et käenduskava peab ka peale käendustasude alandamisi jääma isefinantseerivaks ja käendustasud peavad katma tavalised käenduste andmisega seotud riskid, kava halduskulud ja iga-aastased piisava kapitali hüvitused. Lisaks sai sihtasutus 2024. aastal COVID-19 käendustasude alandamise reservfondist käendustasude alandamise eest ettevõtjatele kompensatsiooni summas 608 890 eurot. Käendusportfelli (vaata Lisa 10) keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2024 ja 31. detsember 2023 oli vastavalt 3,32% ja 3,34%.

Alates 1. juulist 2015. aastast saab sihtasutus Kalanduse sihtfondi valitsemistasusid sihtfondi varade arvelt, arvestusega 1% sihtfondi tehtud rahalistelt sissemaksetelt.

Alates 8. märtsist 2016. aastast moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond. Kahest sihtfondist maksti sihtasutusele 2024. aastal valitsemistasusid kokku 49 000 eurot.

Alates 14. detsembrist 2015. aastast saab sihtasutus valitsemistasusid Kalapüügiühistute sihtfondist ja KFI käibelaenu sihtfondist.

Kalapüügiühistute sihfondist maksti sihtasutusele 2024. aastal valitsemistasusid kokku 10 775 eurot ja KFI käibelaenu sihtfondist kokku 5 060 eurot.

MAK sihtfondi valitsemistasusid makstakse kuni 31. detsember 2024 baastasuna ja tulemuspõhise tasuna. Baastasu makstakse 0,5% aastas sihtfondi tehtud rahalistelt sissemaksetelt. Tulemuspõhist tasu makstakse 1% sihtfondist väljastatud laenude summalt, mida ei ole veel sihtfondi tagasi makstud, arvutades proportsionaalselt ajaga alates laenusaajale väljamaksmisest kuni laenu tagasimaksmiseni, tagasi maksmata jätmise puhul tagasinõudmismenetluse lõpuni või rahastamiskõlbliku perioodi lõpuni või lepingu lõpetamise kuupäevani olenevalt sellest, milline hetk on varasem. Alates 1. jaanuarist 2024 makstakse ainult tulemuspõhist valitsemistasu komponenti. MAK sihtfondist maksti sihtasutusele 2024. aastal valitsemistasusid kokku 638 853 eurot.

COVID-19 kriisimeetmete laenufondist maksti sihtasutusele 2024.aastal valitsemistasusid kokku 79 618 eurot.

Informatsiooni sihtfondide valitsemistasude, haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 3 ja Lisa 8.

Lisa 14 Muud tulud (eurodes)

	2024	2023
Renditulud	12 324	12 324
Pankroti- ja täitevmenetlustest laekunud tulu	235 473	290 051
Muud	25 405	7 964
Kokku muud tulud	273 202	310 339

Rendituluna on 2024. ja 2023. aastal kajastatud maatulundusmaade (64,3 ha) ja põllumajandusmaa (118 ha) kasutamise eest saadavat renti. Maatulundusmaade rentijaks on MTÜ Looduslikud niidud ning rendi suuruseks on 73 eurot hektar, mida makstakse üks kord aastas. Põllumajandusmaa rentijaks on Eesti Taimakasvatuse Instituut, rendi suuruseks on 60% Regionaal- ja Põllumajandusministri poolt iga aasta kehtestavast ühtse pindalatoetuse määrast ühe hektari kohta. Muu tuluna on kajastatud kapitalirendi lepingutest tulenevad maamaksu kulud.

Lisa 15 Jagatud annetused ja toetused (eurodes)

	2024	2023
PRIA toetuse kulud	0	46 867
Teadmussiirde programmi kulu	0	49 415
Kokku jagatud annetused ja toetused	0	96 282

Lisa 16 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2024	2023
Käenduskahjude eraldise kulu	1 762 310	2 422 264
Ebatõenäoliselt laekuvate laenude ja nõuete kulu	1 277 657	1 675 769
Sihtasutuse majanduskulu	208 987	285 321
Nõuandeteenuse arendus ja majanduskulu	0	668 094
Muud	40 120	14 849
Kokku mitmesugused tegevuskulud	3 289 074	5 066 297

Lisa 17 Tööjõukulud
(eurodes)

	2024	2023
Palgakulu	666 010	1 403 334
Sotsiaalmaksud	219 783	462 647
Töötuskindlustusmaksed	4 364	10 067
Kokku tööjõukulud	890 157	1 876 048
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	14	27

Palgakuluna on 2024. ja 2023. aastal kajastatud põhikohaga töötajate töötasud vastavalt 545 524 ja 970 998 eurot ning juhatuse ja nõukogu liikmete tasud vastavalt 120 486 ja 102 456 eurot. Sihtasutuses töötas taandatuna täistööajale 14 põhikohaga töötajat ja üks juhatuse liige. Seisuga 31. detsember 2024 oli sihtasutuse nõukogu koosseis 9 liikmeline.

Lisa 18 Muud kulud
(eurodes)

	2024	2023
Maaelu toetavate projektide ja statuutidega seotud kulud	28 500	21 495
Kingitused ja annetused	25 333	15 481
Preemiad statuutide alusel	6 250	6 250
Muud	8 235	7 964
Kokku muud kulud	68 318	51 190

Maaelu toetavate projektide ja annetuste osas toetas sihtasutus 2024. aastal oma tulude arvelt Maale Elamise päeva programmi ja Junior Achievement Eesti sihtasutust.

Lisaks tunnustas sihtasutus parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat, andis välja parima piima- ja lihaveisekasvataja aunimetused ning parima taimekasvataja aunimetuse.

Lisa 19 Seotud osapooled
(eurodes)

ANTUD LAENUD	31.12.2024	Perioodi arvestatud intress	Lisa nr
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõttjad	1 000 000	3 878	6
Kokku antud laenud	1 000 000	3 878	6

OSTETUD	2023
	Teenused
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	344 168
Kokku ostetud	344 168

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2024	2023
Arvestatud tasu	120 486	102 456

Sihtasutuse asutajaks on Eesti Vabariik ja asutaja õiguste teostajaks on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

Vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendile avalikustatakse seotud osapooltega tehtud tehingute osas raamatupidamise aastaaruannetes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Sihtasutuse juhatusele on 2024. ja 2023. aastal arvestatud tasusid vastavalt 87 546 eurot ja 65 916 eurot ja nõukogule 32 940 eurot ja 36 540 eurot. Juhatusel liikmele on ette nähtud lahkumishüvitis kolme kuu tasu ulatuses nende tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne volituste tähtaja möödumist.

Sihtasutus sõlmis 10. detsembril 2024. aastal põllumaa kapitalirendi lepingu summas 1 000 000 eurot ettevõtjaga, kellel oli seos sihtasutuse juhatuse liikmega. Lepingu lõppemise kuupäevaks on 30.11. 2039. aasta ja intressiks 7,45%.

Kõik tegev- ja kõrgema juhtkonna valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad on saanud laene ja käendusid turutingimustel.

Lisa 20 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Sündmusi, mis sisaldaksid korrigeerimist vajavaid asjaolusid pärast aruandekuupäeva, Maaelu Edendamise Sihtasutusel ei eksisteeri.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 20.03.2025

Maaelu Edendamise Sihtasutus (registrikood: 90000245) 01.01.2024 - 31.12.2024 majandusaasta aruande andmete õigsust on digitaalselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MEELIS ANNUS	Juhatuse liige	20.03.2025

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Maaelu Edendamise Sihtasutus üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud Maaelu Edendamise Sihtasutus (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2024 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31.12.2024 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on eespool toodu osas oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma.

Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärresistite tegemist või sisekontrolli eiramist;

- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Eero Kaup

Vandeaudiitori number 459

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 17

Ahtri tn 4, 10151 Tallinn, Eesti

20.03.2025

Audiitorite digitaalallkirjad

Maaelu Edendamise Sihtasutus (registrikood: 90000245) 01.01.2024 - 31.12.2024 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
EERO KAUP	Vandeaudiitor	20.03.2025

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	EMTAK versioon	Põhitegevusala
Muud finantsteenuste abitegevusalad, v.a kindlustus ja pensionifondid	6619	EMTAK 2025	Jah